

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

DZSE-3-ER-0404- 1/09

385
MARSZAŁKA SENATU
3.02.2009
576 podpis.....
R. P. SENAT
Komisja Senacka
04.02
402 podpis.....
Warszawa, 2009-01-29

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora Mieczysława Augustyna, złożone podczas 25 posiedzenia Senatu RP w dniu 15 stycznia 2009 roku, dotyczące wychowania przedszkolnego - szczególnie na terenach wiejskich - uprzejmie wyjaśniam:

W pełni podzielam opinię Pana Senatora o znaczeniu wychowania przedszkolnego dla rozwoju intelektualnego, emocjonalnego i społecznego młodych ludzi. Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych dzieci do edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych. Dlatego tak ważne jest inwestowanie w edukację małych dzieci.

Aktualnie w Polsce wychowaniem przedszkolnym objętych jest ogółem ok. 53 % dzieci w wieku 3-5 lat (odpowiednio w mieście 70,6 % na wsi 28,4 %). Wynika to m.in. z braku elastyczności polskiego systemu edukacji przedszkolnej, do niedawna opartego jedynie na tradycyjnym przedszkolu. Tymczasem w krajach, w których opieka przedszkolna obejmuje wyższy wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym, edukacja przedszkolna prowadzona jest w różnych formach oraz ma związek z innym podłożem kulturowym i społecznym.

Jednym z głównych zamierzeń Ministerstwa Edukacji Narodowej planowanych na lata 2009 - 2011 jest upowszechnienie - szczególnie na terenach wiejskich - wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 3-5, w tym zapewnienie wszystkim dzieciom 5-letnim prawa do bezpłatnej edukacji przedszkolnej. Bardzo ważne jest budowanie wśród rodziców,

nauczycieli oraz samorządów lokalnych i organizacji obywatelskich przekonania o znaczeniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, prawne, finansowe i programowe wsparcie tworzenia innych form wychowania przedszkolnego oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

Koncepcja upowszechnienia wychowania przedszkolnego ma charakter systemowy. Została ona oparta na wdrożonych i sprawdzonych w innych krajach europejskich rozwiązaniach z zakresu tzw. polityki małego dziecka. Proponowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej rozwiązanie obejmuje:

- rozwój sieci placówek wychowania przedszkolnego i udostępnienie różnych form wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym,
- wsparcie pedagogiczne oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów dla rodziców wychowujących małe dzieci, w tym różne formy edukacji rodziców,
- zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalistycznej mającej na celu wspieranie rozwoju i edukacji dzieci, wyrównywanie opóźnień i dysharmonii rozwojowych oraz terapię zaburzeń.

Nie wydaje się konieczne dodatkowe zobowiązanie gmin do tworzenia innych form wychowania przedszkolnego, gdyż zgodnie z art. 7 ust. 1. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Jednym z obszarów zaspokajania tych potrzeb [na podstawie art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991r. *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)] jest m.in. zakładanie, prowadzenie przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej oraz innych form wychowania przedszkolnego. Natomiast zgodnie z art. 14a ust. 1a cyt. ustawy *o systemie oświaty* w przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne lub zespoły wychowania przedszkolnego). Zakładanie i prowadzenie innych form wychowania przedszkolnego należy do zadań własnych gmin (art. 5 ust. 5 ustawy *o systemie oświaty*). To władze samorządowe wiedzą najlepiej, jakie są aktualne potrzeby lokalnego środowiska w powyższym zakresie.

Oprócz gminy, również osoby prawne i osoby fizyczne mogą prowadzić inne formy wychowania przedszkolnego: publiczne - na podstawie art. 59a cyt. ustawy lub niepubliczne - na podstawie art. 89a ust. 1 tej ustawy. Warunkiem utworzenia innych form wychowania

przedszkolnego w oparciu o ww. rozporządzenie jest uzyskanie wpisu do ewidencji prowadzonej przez gminę właściwą ze względu na miejsce prowadzenia tych form przedszkolnych (art. 89a ust. 1 ustawy *o systemie oświaty*).

Zgodnie z art. 90 ust. 2d ustawy – osoba prawna lub fizyczna prowadząca niepubliczne wychowanie przedszkolne w formach, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14a ust. 7 ustawy *o systemie oświaty*, otrzymuje na każdego ucznia objętego tą formą wychowania przedszkolnego dotację z budżetu gminy w wysokości nie niższej niż 40 % wydatków bieżących ponoszonych na jednego ucznia w przedszkolu publicznym prowadzonym przez gminę - pod warunkiem, że osoba prowadząca niepubliczną formę wychowania przedszkolnego poda organowi właściwemu do udzielania dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji. Gmina jest zobligowana ustawowo do udzielania dotacji.

Dotacja na wskazanym powyżej poziomie jest niższa od dotacji przedszkoli niepublicznych ze względu na łatwiejsze spełnienie wymagań w przypadku utworzenia innej formy wychowania przedszkolnego oraz niższych kosztów jej późniejszego utrzymania. Jeśli osoba zainteresowana tworzeniem niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego spełni warunki określone w ustawie *o systemie oświaty* oraz w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r. w *sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania* (Dz. U. Nr 7, poz. 38 z późn. zm.), może rozpocząć działalność w każdym czasie.

Uprzejmie informuję, że roczny koszt funkcjonowania jednej publicznej innej formy wychowania przedszkolnego szacuje się w wysokości ok. 45-50 tys. złotych. Tworzenie punktów przedszkolnych lub zespołów wychowania przedszkolnego jest korzystne dla gmin ze względu na niższe koszty ponoszone na jedno dziecko uczęszczające na zajęcia w innej formie wychowania przedszkolnego, niż koszty utrzymania dziecka w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej.

Rozporządzenie w *sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania* oraz jego nowelizacja z dnia 13 czerwca 2008 r. pozwoliło na upowszechnianie dostępu do edukacji przedszkolnej jak również wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku 3-5 lat z różnych środowisk, a szczególnie wiejskich.

Uprzejmie informuję, iż wg stanu na 20 stycznia 2009 r., ogółem w całym kraju powstało - zgodnie z powyższym rozporządzeniem - 636 publicznych i niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego (497 punktów przedszkolnych oraz 139 zespołów wychowania przedszkolnego), nad którymi kuratorzy oświaty pełnią nadzór pedagogiczny.

Najwięcej placówek tego typu powstało w woj. podkarpackim – 114, zachodniopomorskim – 93 oraz świętokrzyskim – 65.

Wzrosła również liczba przedszkoli (publicznych i niepublicznych) w porównaniu z rokiem ubiegłym o 335 placówek (z 7844 w 2007 r. do 8179 w 2008 r.). Podawanie informacji o braku tradycyjnego przedszkola w gminie nie oznacza, że nie ma w niej innych miejsc realizacji wychowania przedszkolnego. Muszą one być, ponieważ obowiązkiem gminy jest zapewnienie miejsca realizacji rocznego przygotowania przedszkolnego. Zgodnie z danymi z SIO z 2008 r., w 9047 szkołach podstawowych w całym kraju funkcjonują oddziały przedszkolne (nie tylko dla 6-latków).

Proponowane obecnie zmiany w ustawie *o systemie oświaty* dotyczące obowiązku realizowania całej podstawy programowej wychowania przedszkolnego w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych, pozwolą na zapewnienie właściwego poziomu wychowania przedszkolnego, w tym dobre przygotowanie dzieci do podjęcia nauki w szkole, a także na zapewnienie dzieciom równych warunków startu w zakresie ich dostępu do wiedzy.

Dzieci będą miały możliwość realizowania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego w trzech (obecnie w dwóch) miejscach tj. w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego, co będzie miało wpływ na upowszechnienie wychowania przedszkolnego.

Uprzejmie informuję, iż projektowana nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej *w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli* wprowadza zmiany w zakresie dotyczącym kwalifikacji nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych. Zgodnie z regulacjami zawartymi w ww. rozporządzeniu kwalifikacje do pracy w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych posiadać będzie również osoba, która uzyskała tytuł magistra lub licencjata, po ukończeniu studiów na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym albo osoba, która legitymuje się dyplomem ukończenia zakładu kształcenia

nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

Wobec powyższego, nie jest zasadne obniżanie wymagań kwalifikacyjnych wobec osób nauczających w innych formach wychowania przedszkolnego.

Proces wprowadzania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego został rozłożony na trzy lata. Od dnia 1 września 2009 r. dzieci w wieku 5 lat będą miały prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego, co oznacza, że samorząd gminny będzie musiał zapewnić bezpłatne wychowanie przedszkolne tym pięcioletkom, których rodzice będą sobie tego życzyć. Od dnia 1 września 2011 r. prawo dzieci w wieku 5 lat do rocznego wychowania przedszkolnego zostanie przekształcone w obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego.

Obecnie, edukacja sześciolatek, tak jak prowadzenie przedszkoli, jest finansowana z budżetu samorządu, jako zadanie własne gminy. Po planowanym obniżeniu wieku obowiązku szkolnego dzieci, edukacja sześciolatek w szkole podstawowej będzie finansowana z subwencji oświatowej. Dzięki takiemu rozwiązaniu gminy, jako organy prowadzące, uzyskają wolne środki, które będą mogły wykorzystać na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-5 lat.

W ramach środków Unii Europejskiej w Programie Operacyjnym „Kapitał Ludzki” w Priorytecie IX w ramach poddziałania 9.1.1 – *Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej*, przewidziane są projekty konkursowe m.in. dotyczące tworzenia przedszkoli (w tym również uruchamiania innych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich), wsparcia istniejących przedszkoli (w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego). Na powyższe działania zaplanowano w latach 2007-2013 łącznie ponad 243 mln euro. We wszystkich województwach realizacja działań rozpoczęła się w 2008 roku, a środki te dzielone są obecnie przez Urzędy Marszałkowskie. Ostateczne dane liczbowe dotyczące utworzonych, w ramach powyższego priorytetu, placówek wychowania przedszkolnego będzie można uzyskać w kwietniu 2009 r. w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego.

z powołaniem
w/z MINISTRA
SEKRETARZ STANU
Krystyna Szumilas
Krystyna Szumilas